

ХРАНИ НАПИТКИ БЪЛГАРИЯ
FOOD DRINK BULGARIA

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № K3X-128-00-7
дата 08.02.2021 г.

Изх. № 5/05.02.2021

ДО
КОМИСИЯ ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА Р.БЪЛГАРИЯ

ДО
КОМИСИЯ ПО ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА Р.БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

От

Сдружение „Храни и напитки България“
Гр.София, ул.Бизнес парк София 1, егр 3, ет.4

Относно: Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на конкуренцията №102-01-8

Уважаеми Госпожи и Господа народни представители,

Сдружение „Храни и напитки България“ изрази своето становище по законопроекта за изменение и допълнение на Закона за защита на конкуренцията в рамките на процеса на общественото обсъждане и се радваме, че вносителят е отчел някои от основните ни притеснения. За съжаление един от най-съществените проблеми, който изложихме, не е приет и се обръщаме към Вас с молба да вземете предвид нашите мотиви, за да може правната защита, която законопроектът установява за доставчиците на земеделска продукция и храни, да бъде един ефективен механизъм, а не само формално разписани текстове.

В параграф 18 на законопроекта в член 37г се залагат определени прагове, отчитащи годишния оборот на дружествата и техните свързани лица, като условие да се прилага защитата по член 37б и член 37в. Така вместо илоялните търговски практики забранени в член 37б и 37в, като „заплашане на доставените храни и селскостопански продукти по-късно от 30 дни след изтичането на договорения срок за доставка“, „отказ на купувача от поръчки за нетрайни селскостопански и хранителни продукти е по-малко от 30 дни предизвестие, така че да не може доставчикът да намери друг начин за търговска реализация на тези продукти“, „искане от купувач за плащания, които не са свързани с

ХРАНИ НАПИТКИ БЪЛГАРИЯ FOOD DRINK BULGARIA

продажбата на селскостопански и хранителни продукти на доставчика“. „отказ от купувач да потвърди в писмен вид условията по договора, неправомерно придобиване, използване или разкриване от купувача на търговска тайна на доставчика по смисъла на Закона за защита на търговската тайна“ и други да бъдат забранени спрямо всички доставчици, за да се позове на разпоредбите и да отклони искане за подобни клаузи, доставчикът ще бъде принуден да доказва своя оборот.

На практика хипотезата за прилагане на забраните под условие за доказване на оборота на страните, особено, когато в дефиницията на оборот се включва и оборотът на всички дружества, свързани лица, независимо дали оперират на или извън територията на Република България, прави невъзможно изпълнението на основната защитна функция на нормите, въвеждани с настоящия законопроект. Превенцията от такива нелоялни търговски практики няма да бъде изпълнена, защото към момента, когато се договарят търговските сделки (обичайно това става в края на една календарна година за договорите през следващата), доставчиците няма да знаят своя оборот и този на потенциалния купувач, а спрямо договора за следващата година визирания в законопроекта оборот от „предходна година“ е реално този в годината, в която се преговаря. Още по-невъзможно е установяването на този оборот, когато той трябва да включва и оборота на дружества свързани лица извън територията на България.

Ние изразихме тези свои притеснения пред Комисията по правните въпроси при първото четене на законопроекта и отговорът на представителя на Комисията за защита на конкуренцията беше, че те използват само официалните, публикувани отчети на дружествата за определяне оборота. Това не само не опровергава нашите притеснения, а напротив – официалните отчети се публикуват към 30 юни на календарната година последваща отчетния период, а доставчиците следва да могат да се позоват на защитата на член 37б и 37в преди изтичане на предходната година, когато преговарят договорите си. Те няма да могат да потърсят и защита от КЗК преди средата на годината, защото до тогава няма да могат да удостоверят оборота си. Това е неработещо и недопустимо в сферата на бързооборотни стоки, каквито са хранителните продукти и земеделската продукция.

Ако остане член 37г реално защитата разписана в член 37б и 37в няма да може да се прилага на практика за никого

Прагове разписани в член 37г са указани в Директивата, която се транспонира, като минимално ниво на защита. Член 9(1) на Директивата изрично казва, че всяка страна членка може да установи по-висока степен на защита на национално ниво, особено когато такава защита вече съществува или е съществувала в националното законодателство.

Отчитайки предоставената от член 9 на Директивата възможност, в редица държави членки обхватът на защитата по транспонираната Директива е разширен като праговете за оборот на доставчиците се премахват в законите и законопроектите, предложени на обществено обсъждане. Такъв е подходът заложен в законопроектите на Чехия, Словакия, Дания и Швеция. Във Френския закон № 2020 – 1508 от 03.12.2020 г. относно

ХРАНИ НАПИТКИ БЪЛГАРИЯ

FOOD DRINK BULGARIA

различни разпоредби за адаптиране към правото на Европейския съюз в икономическата и финансова сфера, в член 9 изрично е указано, че нормативният акт, който френското правителство трябва да приеме за транспониране на Директива (ЕС) 2019/633, „трябва да бъде приложим към отношенията между доставчици и купувачи във веригата на доставки на хранителни и селскостопански продукти, без ограничения на техния оборот“. Такъв е подходът, който предлагаме да бъде приложен и в българския закон, още повече, че до скоро в България се прилагаше правна защита от по-висока степен – за всички доставчици.

Член 19 в отменения наскоро Закон за храните, чиито разпоредби за забрани и ограничения в договорните клаузи очаквано са пренесени в проекта на ЗЗК, създаване именно такава защита на национално ниво за всички доставчици, независимо от техния оборот. Следователно, с въвеждането на прагове за оборот в настоящия законопроект кръгът на защитените доставчици се стеснява в сравнение със съществуващата доскоро уредба. Това, че механизмът за осъществяване на защита (правоприлагащ орган, процедура, санкции) са различни не може да обоснове стесняване на кръга на защитените доставчици. Няма икономическа и правна логика, която да налага очевидните нелоялни практики да са забранени спрямо едни лица и да остават разрешени спрямо други. При обсъждане на новия Закон за Храните, браншовите организации от индустрията поставиха въпроса от необходимостта за запазване на същото ниво на защита, но предвид предстоящото транспониране на европейските нормативни актове, бе решено регулацията да бъде на едно място, за да не се създават няколко нормативни акта, които регламентират едно и също правоотношение и съответно член 19 не бе отражен в новия Закон за храните.

Предлаганата днес регулация е отказ от достигнатия обществен консенсус, че такава защита е необходима за всички и се създава неравноправен режим за различните юридически лица. Нещо повече – тя създава административна трудност и дори невъзможност за лицата, които евентуално попадат в обсега на праговете, да бъдат защитени, както посочихме по-горе.

Оборотът не е единственият критерий за определяне на пазарна сила на един пазарен субект. От друга страна доставчици, които могат да имат оборот надхвърлящ защитените от предлаганите прагове нива в чужбина, може да имат много слаба пазарна позиция на национално ниво. Не случайно в оценката на въздействието на Директивата, приета от Европейската комисия, изрично е посочено, че оборотът е само един, но не е единственият критерий за определяне на пазарната сила на операторите във веригата на доставки. В тази посока е и досегашната практиката на Комисията за защита на конкуренцията и Върховния административен съд, съгласно която пазарната мощ на едно предприятие се определя с оглед конкретното правоотношение между засегнатите предприятия, както и с оглед характеристиките на структурата на съответния продукт и географски пазар.

ХРАНИ НАПИТКИ БЪЛГАРИЯ FOOD DRINK BULGARIA

От друга страна, следвайки тази методология, може да се установи, че спрямо даден доставчик се прилагат нечестни търговски практики, бидейки в по-слаба позиция на договаряне в България, но той не може да се ползва от защита по чл. 37б и 37в от Законопроекта, тъй като добавените обороти на свързаните с него предприятия и предприятия партньори (в България, в други държави-членки на ЕС и трети държави с различен жизнен стандарт и валута) го изваждат от кръга на защитените доставчици. Считаме, че това ще влоши пазарната среда и ще навреди на конкуренцията в страната.

Едно предприятие, което е производител, т.е. купувач на суровини, обикновено и е доставчик на готовата продукция. Запазването на праговете за оборот може да доведе до ситуацията, в която предприятието като купувач на суровини е задължено лице съгласно Законопроекта, но не може да се ползва от закрилата по новите чл. 37б и 37в, когато продава готовата продукция на търговците на едро и дребно. Това води до дисбаланс и не конкурентоспособност на такива предприятия.

Предвид гореизложеното, молим в §18 да бъде заличен член 37г, за да се създаде една наистина работеща защита от нечестни търговски практики, която е особено важна за земеделието и хранително-вкусовата индустрия в България.

На разположение сме да предоставим допълнителна информация и аргументи в подкрепа на молбата ни.

С уважение:

Яна Иванова

Изпълнителен директор

„Храни и напитки България“